

Materiały edukacyjne i profilaktyczne

Dział Profilaktyki Cyberzagrożeń

NASK-PIB

Dział Profilaktyki Cyberzagrożeń (DPC) zajmuje się działalnością edukacyjną oraz popularyzatorską w zakresie bezpiecznego użytkowania nowych technologii. Funkcjonuje w ramach Państwowego Instytutu Badawczego NASK. Eksperci działu opracowują materiały, prowadzą szkolenia dla dzieci i młodzieży, nauczycieli, pedagogów, rodziców. Realizują kampanie informacyjno-edukacyjne oraz współpracują z zespołami i ekspertami specjalizującymi się w cyfrowej edukacji i wsparciu dzieci i młodzieży – zgodnie z misją, w której internet staje się miejscem przyjaznym dla wszystkich.

Dla rodziców

1. „W sieci wyzwań. Sztuka wychowania w cyfrowym świecie” – poradnik dla rodziców

Najnowsze wydawnictwo NASK to kompendium wiedzy dla rodziców, opiekunów i wszystkich tych, którzy chcą rozważnie i odpowiedzialnie wprowadzić, a następnie towarzyszyć dziecku w cyfrowym świecie. To przewodnik po kluczowych zagadnieniach związanych z bezpieczeństwem i dobrostanem dziecka w sieci. Każdy z 17 rozdziałów opisuje wybrane zagadnienia i wyzwania związane z obecnością dzieci w internecie i zawiera praktyczne wskazówki, dostosowane do trzech grup wiekowych: dzieci w wieku 0–6 lat, dzieci w wieku 7–12 lat i nastolatków powyżej 13. roku życia.

Został napisany przez osoby, które na co dzień pracują z młodymi ludźmi, badają cyfrową rzeczywistość i walczą o to, aby internet był wolny od szkodliwych i nielegalnych treści.

[„W sieci wyzwań. Sztuka wychowania w cyfrowym świecie”](#)

2. Podcasty "Cyfrowe wieczory dla rodziców"

Seria spotkań online przeznaczona dla rodziców, opiekunów, pedagogów i wszystkich dorosłych, chętnych zaangażować się w rozmowy o bezpieczeństwie dzieci i młodzieży w internecie. Eksperci poruszają w nich takie tematy jak cyfrowa higiena dla najmłodszych, ryzykowne zachowania w internecie czy cyfrowe uzależnienia.

[Cyfrowe wieczory dla rodziców](#)

Dla dzieci i młodzieży

1. „(Nie)widzialne ślady online” – poradnik dla nastolatków

Nasza obecność w internecie, codzienne relacje online, korzystanie z mediów społecznościowych, zakupy internetowe – wszystko to przyczynia się do tworzenia cyfrowego śladu. To, co zostawiamy w sieci, ma wpływ nie tylko na nasze życie online, ale może wpłynąć również na nasze bezpieczeństwo, reputację czy możliwości życiowe.

„(Nie)widzialne ślady online” to poradnik pełny praktycznych informacji o zarządzaniu cyfrowym śladem. Publikacja w inspirujący i ciekawy sposób pokazuje, jak młodzież może dbać o swój ślad cyfrowy, na co zwracać uwagę, aby być bezpiecznym online, ale też jak świadomie budować swój wizerunek w sieci.

2. „Z internetem świat jest bliski” – piosenka edukacyjna

Piosenka wraz z teledyskiem to materiał edukacyjny przeznaczony dla dzieci w wieku 4–7 lat. Został przygotowany w ramach projektu Plik i Folder, który jest wynikiem współpracy Państwowego Instytutu Badawczego NASK z Grupą Artystyczną Zygzaki i jest jednym z działań podejmowanych przez Polskie Centrum Programu Safer Internet (PCPSI). Plik i Folder to dwie fikcyjne postaci, które wprowadzają dzieci w wirtualny świat i tłumaczą jego podstawowe pojęcia. Co więcej, ostrzegają przed czyhającymi w nim zagrożeniami oraz uczą, jak postępować w trudnych sytuacjach w sieci.

[Z internetem świat jest bliski](#)

3. Gra planszowa Digital Brainiacs – Make it Clear

Gra planszowa dla nastolatków (14+), dzięki której odkryją świat edukacji medialnej i sprawdzą czy potrafią rozpoznać fałszywe treści w internecie, zauważyć dezinformację i chronić się przed cyberatakami. To doskonała edukacyjna zabawa dla młodzieży, uczniów, nauczycieli i rodziców. Grę można samodzielnie wydrukować ze strony projektu Make It Clear.

[Digital Brainiacs](#)

4. CYBERspot – broszura dla uczniów

Projekt CYBERspot powstał, aby pomóc uczniom bezpiecznie poruszać się w świecie cyfrowym. To innowacyjna inicjatywa tworzenia szkolnych zespołów odpowiedzialnych za szerzenie wiedzy na temat bezpieczeństwa w internecie. W ramach inicjatywy powstała broszura, z której uczniowie dowiedzą się jak dbać o cyfrowy dobrostan i swój wizerunek w sieci, jak walczyć z cyberprzemocą czy jak nie dać się oszukać w sieci.

[Broszura dla uczniów CYBERspot](#)

Dla nauczycieli

1. Cyberlekcje 3.0 – scenariusze lekcji

Projekt to inicjatywa Ministerstwa Cyfryzacji i NASK-PIB, skierowana głównie do nauczycieli i uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Jego celem jest wspieranie nauczania o bezpiecznym korzystaniu z Internetu poprzez dostarczenie gotowych narzędzi dydaktycznych do prowadzenia zajęć. W ramach projektu realizowane są szkolenia dla kadry pedagogicznej oraz lekcje i webinary dla uczniów. Cyberlekcje 3.0 to także pakiet scenariuszy lekcji przeznaczonych dla różnych poziomów nauczania.

[Scenariusze lekcji – Cyberlekcje 3.0](#)

2. Moduły lekcji – Make it Clear

Interaktywne moduły lekcji przeznaczone dla dwóch grup wiekowych uczniów – 11-13 i 14-17 lat. Ich celem jest rozwijanie u młodzieży kompetencji informacyjnych, świadomego i krytycznego podejścia do treści udostępnianych w mediach, a także rozwój umiejętności w zakresie weryfikowania prawdziwości informacji zamieszczanych online. Dzięki swojej

formule, pozwalają w angażujący sposób przeprowadzić uczniów przez tematy z obszaru edukacji medialnej.

Moduły lekcji

3. Me(nu)todyka – Make it Clear

Narzędzie opracowane dla ośmiu tematów poruszanych w modułach lekcji Make it Clear stanowi świetną kontynuację pracy nauczyciela z uczniami, którzy przejdą przez moduły lekcji (zarówno dla młodszych w wieku 11-13 lat, jak i starszych 14-17 lat). Materiały zostały przygotowane w wersji do druku oraz do wyświetlenia na urządzeniach ekranowych w klasie.

Me(nu)todyka

4. Materiały edukacyjne „W sieci przyjaźni”

Materiał edukacyjny oparty na hasle „W sieci przyjaźni”, którego celem jest uwrażliwienie najmłodszych na ogromne znaczenie przyjaźni w ich życiu. Materiał opracowany w ramach Polskiego Centrum Programu Safer Internet ma być wsparciem dla szkół i pomocą w przeciwdziałaniu przemocy rówieśniczej.

W skład pakietu wchodzi: dwa scenariusze lekcyjne dla uczniów klas 4-6 szkoły podstawowej, podcast „To właśnie jest przyjaźń” oraz plakat.

Pakiet materiałów „W sieci przyjaźni”

5. "Chill w realu. Moje korzyści z bycia offline" – scenariusz lekcji

Scenariusz "Chill w realu. Moje korzyści z bycia offline" został przygotowany dla nauczycieli pracujących z młodzieżą z klas VIII szkół podstawowych oraz klas ponadpodstawowych. Celem lekcji poprowadzonej na podstawie tego scenariusza jest wsparcie młodzieży w zrozumieniu i nauczeniu się świadomego kontrolowania czasu spędzonego w sieci. Pakiet zawiera scenariusz zajęć, prezentację oraz infografikę.

Pakiet „Chill w realu”

6. CYBERspot – zaproszenie do kolejnej edycji projektu

Projekt CYBERspot to innowacyjna inicjatywa tworzenia szkolnych zespołów odpowiedzialnych za szerzenie wiedzy na temat bezpieczeństwa w internecie. Skierowany jest do uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej oraz uczniów szkół ponadpodstawowych. Kluczowym elementem jest zaangażowanie nauczyciela-koordynatora, ale tę funkcję może także pełnić szkolny pedagog, psycholog lub inny członek kadry pedagogicznej. Zadaniem koordynatora jest rekrutacja uczniów do CYBERspotów, wspieranie ich w działaniach i monitorowanie działalności zespołów. W zespole może się znaleźć od 2 do 6 uczniów.

Po wakacjach ruszy nabór do kolejnej edycji projektu.

CYBERspot – informacje o projekcie

W NASK-PIB realizowane są także działania ukierunkowane na przeciwdziałanie dezinformacji - poprzez Ośrodek Analizy Dezinformacji, który również opracowuje materiały edukacyjne i informacyjne m.in dla kadry pedagogicznej, rodziców i młodzieży.

1. Kodeks dobrych praktyk - wspólnie przeciw dezinformacji

Publikacja stanowi zbiór wiedzy na temat dezinformacji w polskiej przestrzeni informacyjnej. To kompendium dla rodziców, młodzieży, nauczycieli. Z kodeksu dowiemy się, czym jest dezinformacja, misinformacja czy malinformacja; jakie są techniki rozpowszechniania dezinformacji, za pośrednictwem jakich grup i narzędzi oraz jakimi kanałami dochodzi do jej rozprzestrzeniania się. Dodatkowo w dokumencie można znaleźć odpowiedzi na pytania: jak odróżnić informację od opinii; jak informować o dezinformacji; jak ją rozpoznać i jak jej przeciwdziałać. Dokument zawiera także niezbędne rekomendacje oraz zalecenia.

Kodeks powstał z inicjatywy NASK, który pracował nad nim z partnerami; wśród nich znaleźli się m.in. Demagog, Fake Hunter, Fundacja Nauka. To Lubię, CyberDefence24, Crazy Nauka, Instytut Kościuszki oraz wielu innych.

[Kodeks dobrych praktyk - wspólnie przeciw dezinformacji](#)

2. „Era (Dez)informacji”

Publikacja NASK-PIB „Era (Dez)informacji” będzie cennym wsparciem dla nauczycieli, których celem jest rozwój u uczniów zdolności krytycznego analizowania treści oraz weryfikowania źródeł, leżących u podstaw edukacji medialnej. W podręczniku można znaleźć takie zagadnienia jak: edukacja medialna; dezinformacja i sposoby jej przeciwdziałania; techniki manipulowania informacjami czy rola mediów społecznościowych, a cennym wkładem pod kątem doskonalenia umiejętności praktycznych są także scenariusze lekcji dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Publikacja dostarcza narzędzi, które w przystępny sposób pomagają wprowadzić temat dezinformacji do codziennej pracy dydaktycznej. Za sprawą ćwiczeń i scenariuszy, które są dostosowane do różnych grup wiekowych, rozwijanie kompetencji medialnych jest możliwe już od najmłodszych klas.

[Era \(Dez\)informacji: Nowy Podręcznik dla Kadry Nauczycielskiej | Cyberprofilaktyka NASK](#)

3. Uważaj! Dezinformacja [Kampania Edukacyjna]

NASK przygotował także kampanię „Uważaj! Dezinformacja”, składającą się z serii programów edukacyjnych o zjawisku dezinformacji i jej wpływie na codzienne decyzje, życie, społeczeństwo czy sprawy publiczne.

W ramach krótkich odcinków w prosty i przystępny sposób można zapoznać się z najważniejszymi zagadnieniami, takimi jak: czym jest dezinformacja; jak ją rozpoznać, czym jest fact-checking i jaką rolę odgrywa; kto rozpowszechnia fałszywe i manipulacyjne treści; jaką funkcję w tym pełni internet i media społecznościowe oraz jak dezinformacja może polaryzować odbiorców. Ta edukacyjna seria będzie idealną metodą na uzupełnienie lekcji o zjawisku dezinformacji, jak i posłuży rodzicom i młodzieży.

[Uważaj! Dezinformacja \[Kampania Edukacyjna\] | Bezpieczne Wybory](#)